

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 209. szám
1940. szeptember 15., vasárnap

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1-1938.

Kormányt alakított Ion Antonescu tábornok, államvezető

Magyar Párt vagy Magyar Népközösség?

Irtta: Jakabffy Elemér dr.

Az utóbbi napok alatt írásban és szóval sokan fordultak hozzám különböző felvilágosításokért, de különösen azért, hogy tőlem tudják meg, vajjon a nagy fordulat, amely az erdélyi magyarságot ketté osztotta és a többségivé vált részénél a Magyar Népközösség helyébe ismét a Magyar Pártot juttatta, milyen helyzetet teremtett közöttünk, a kisebbségi sorsban megmaradtak között?

Egyenesen nekem szegeztek a kérdést, vajjon mint az 1938. tavaszán feloszlott Magyar Párt egyik alelnöke, aki ezek közül egyedül maradtam kisebbségi sorsban, nem gondolom-e, hogy itt is a volt Magyar Pártnak kell a Magyar Népközösség helyébe jutni?

Szemrehányások is értek már hallgatásom ért, hogy még mindig nem jelentkezem a fórumon, megmaradok abban a visszavonultságomban, amelyet 1938. tavasz óta elfoglaltok.

Ha hallgatásomnak csak ilyen szemrehányó levelek lennének következményei, ugye ezeket figyelembe sem venném és a sorokat nem juttatnám a nyilvánosság elé. Am az utóbbi napokban a Magyar Népközösség tagozati vezetői közül is figyelmeztettek, hogy vannak, akik széthuzást szítnak a magyarság soraiban, akik magukat magyarpártiaknak nevezik és ezzel szemben a népközösségiakat úgy állítják oda, mintha az utóbbiak egy levitézett társaság tagjai volnának. Nos, ez a téves felfogás, vagy szándékos ékverési kísérlet készített arra, hogy a szemrehányóknak és kérdezősködőknek a nyilvánosság előtt feleletet adjak.

Azt hiszem, a Magyar Népközösség vezetői közül nincs senki, aki állítaná, hogy engem 1938. tavaszán félreállítottak. Mindenkiük jól tudja, hogy félreállításom a saját akaratomból való volt és ebben az elhatározásomban még az a három évtizedes barátság sem ingatott meg, amely Szász Pálhoz fűz. Ez a félreállításom elvi okokból történt és eljön majd az ideje annak is, hogy ezeket részletesen megvilágítsam.

Ez a félreállításom azonban sohasem jelentette azt, hogy magamat vagy azokat, akik ugyanezt tették, a nemzeti érzés szempontjából különbséget tarttam azoknál, akik a Front egyenruháján viselték. Eppen ezért kérve-kértem a volt Magyar Párt tagozatainak személyiségeit, hogy a Magyar Népközösségben ugyanolyan odaadással működjenek, mint ahogyan azt a Magyar Pártban tették. A magunk álláspontjának érzékeltetésére hasonlatos életem. A Magyar Párt legfőbb vezetőit kormány tagjaihoz hasonlítottam, akik látva, hogy azokat az eredményeket el nem érhetik, amelyeket szeretnének, helyüket olyanoknak adják át, akik ígérik, hogy új módszereikkel az igényelt eredményeket meghozzák, a tagozati vezetőket a miniszteri tanácsosok szerepére utaltam, akiknek helyükön kell marad-

niok és tovább szolgálniok a nemzet ügyét még akkor is, ha az akkori kormány politikáját nem helyeslik és ennek tagjait nem tulságosan szívelelik.

Az előadottak után a Magyar Párt és a Magyar Népközösség mint szervezet között működésüket illetően talán a következő megkülönböztetést tehetjük: a Magyar Párt a kisebbségi jogok kiharcolására vállalkozott parlamentáris és nemzetközijogilag biztosított eszközökkel és éppen ezért, merevebben állt a mindenkori kormányokkal szemben, a Magyar Népközösség ellenben méltányosságot kért, miértis simulékonyabbnak mutatkozott.

Tévednek, akik azt hiszik, hogy a Magyar Párt eredményeket nem ért el. De ugyanugy

tévednek, akik ezt a Magyar Népközösségről állítják. Tévednek azok is, akik azt hiszik, hogy az egyik vagy másik taktikai vezetés a magyarságot nagy nemzeti veszteségektől meg tudta menteni.

Ha ezt a különbséget és hasonlatosságot látjuk, akkor feltehetjük a kérdést: a jövőben melyik módszert kell majd alkalmaznunk nemzeti érdekeink megvédésére?

Erre feleletet ma még nem adhatunk. Ez nem tőlünk, hanem az új kormányrendszer elgondolásától függ. Ha ez a kormányrendszer a németországi nemzeti szocializmus elveit valósítja meg, úgy ő utal majd a harcra, mert a nemzeti szocializmus szelleme harcot igényel mindenért és minden vonalon. Disszimilál mindenkit a maga nemzeti életéből, aki nem a saját véréből való, de a disszimiláltaknak is megadja azt az élet- és fejlődés-lehetőséget, amelyet a maga harcával önmagának megszerezhet.

Ha az új kormányzati rendszer nem erre az elvi alapra áll, hanem a maga szervezeté-

I. Mihai király és Antonescu tábornok, államvezető fogadta Zombolyán Elena anyakirálynét

Vasárnap a templomokban felolvassák az államvezető miniszterelnöknek a nemzethez intézett kiáltványát

Bucuresti. A miniszterelnökség hivatalosan közli:

„Vasárnap szeptember 15-én délelőtt 11 óra 45 percor az egész lakosságnak térdre kell borulnia, bárhol is legyen, mindazideig, amíg a templomokban tartandó istentiszteleten Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezetőnek a nemzethez intézett kiáltványát felolvassák. A beszédet megafonok közvetítik az ucca közönségének a hangok ez idő alatt zúgni fognak, az ucca forgalma megáll.”

Mihai király udvari vonata, amelyen az uralkodón kívül Antonescu tábornok, államvezető, Mocsonyi Anton miniszter, udvari fővadászmester és Tomescu szárnysegéd utazott, Bucurestiből jövet szombat délelőtt tíz-kor érkezett Temesvárra, ahol a legionisták tisztelgése után tovább folytatta útját Zombolya felé.

Zombolyán Marta Alexandru dr. királyi széktartó, Leventi hadtestparancsnok tábornok és a helyi hatóságok fogadták. A király kiszállt az udvari vonatból, fogadta a jelen téseket és fogadta a díszszázad tisztelgését. Nemsokára megérkezett a Simplon-expresszsel Elena anyakirályné szalonkocsija.

A kiszálló anyakirályné megölelte és megcsókolta a királyt, aki kezét csókolt felséges anyjának. A hatóságok vezetői üdvözölték a királynét, akinek Fiedler német főjegyzői elnöknő német szavak kíséretében csokrot nyújtott át.

A feldíszített temesvári pályaudvaron, körülbelül tizenötezer ember várakozott. Ott volt

Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezérjtkár, Popescu ezredes-prefektus, Baran dr. főpolgármester, Pacha Agoston dr. katolikus püspök, Tiucra dr. görög keleti főesperes, Munteanu Gheorghe görög katolikus püspöki vikárius, Ratiu dr. görög keleti főesperes, Debreczeni István református lelkész, Argay György evangélikus lelkész, Kosztics Szlobodán szerb püspöki helynök, a bírói kar, az ügyvédi kamara, az orvosi kar, a tanszemélyzet, az iskolák, számos egyesület. A zöldinges legionarusok két hosszú sorban állottak fel és kivonult a fekete egyenruhás, szíznis német ifjuság is. A Magyar Népközösség vezetősége Kakuk János dr. elnök és a Német Népközösség vezetősége Riesz József dr. vezetővel jelent meg küldöttségileg.

A kilenc kocsiból álló udvari vonat 12.05 órakor érkezett meg, mire a zenekar rázendített a királyhymuszra, a közönség pedig hurrázással fogadta a vonatot. A király és az anyakirályné udvari kocsijuk ablakában állottak és közülük fogadták az üdvözlést. A román nőegyesületek tíz gyöngvörű virágcsokrot nyújtottak át Mihai királynak és Elena anyakirálynénak, akik mosolyogva fogadták a kedveskedést. A vonat busz nereg előtt a pályaudvaron. Ezen idő alatt ismételtén játszott a zenekar a himnuszot, a legionarusok érekeltek, a közönség pedig a zürteben éllezte a királyt és anyakirálynét. A uralkodó házat Antonescu államvezetőt és Horia Sima legionista kapitányt.

Egyenruhaszövetek, vásznak, paplanok jó minőségben, GLESINGER-cégnél legolcsóbban (színházzal szemben) Consum-tag

(A vezércikk folytatása)

ben juttat a magyarságnak helyet úgy, mint azt Szlovákiában látjuk, akkor a Magyar Népközösség szellemében kell közéletünket tovább vinnünk, az előbb említett esetben pedig a Magyar Párt elvei.

A kormányhatalom elhatározása és az alkotmány kihirdetése előtt tehát ezt illetőleg határozni nem lehet.

Ami nemzeti szervezetünk jövő elnevezését illeti, mindenestre a Magyar Népközösség alkalmasabbnak látszik.

Feladatunk egyelőre tehát nem az, hogy a létező népközösségi szervezetet megbont-

suk, hanem hogy azt vállvetetten támogatjuk és kutató szemekkel keressük, akit magunk között a legmagasabb erkölcsi értékekkel felruházottnak és ezért a nemzetvezetésre hivatottnak tartunk. A nemzetvezetésnek nem kell, hogy a közéleti harcban résztvegyen, nem kell, hogy a szervezeti szabályzatban címe legyen, de kell, hogy olyan erkölcsi tekintéllyel bírjon, amely magasan áll mindenünk felett.

És az én lelki szemeim látnak már ilyen férfit, aki az utóbbi napok alatt a nemzet érdekében is olyan önmegtartózkodást mutatott, amely mindenünknek példaadó lehet.

**Iskolai
patentharisnya**

selyemharisnya, férfizokni, selyem-kombinét, reform nadrág, kesztyű, szövetter. stb. készpénzárak mellett vásárolhat.

Bogyó A.

Str. Eminescu 1.

Bucuresti várja a királyi vonatot

Pontosan 12.25 perckor indult meg lassan az udvari vonat. A király és az anvakirályné búcsút intettek az éljenző és elbűvölő közönség felé. A vonat aztán meggyorsította menetét és nemsokára elhagyta a temesvári pályaudvart.

Az udvari vonat mindvégig felfogózott és felvirágozott állomásokon robotolt keresztül. A temesvárihoz hasonló fogadtatás volt még a Bánságban, Lugojon és Karánsebesen is.

Bucuresti. Már szombat este zászlóerdőben díszlett Bucuresti, a vasárnapi nagy fogadtatásra felkészülten. A rendőrprefektúra az összes hatóságokkal karöltve pontos terv szerint osztotta be a nagyközönséget és az összes hazafias egyesületeket. Végig a bevonulási útvonalon katonaság áll sorfalat a különböző kiküldöttek és egyesületi képviselők

mentén, a diákság ugyancsak pompás látványt fog nyújtani, a legió vezetősége külön felhívásban állította oda fornaruhás tagjait az ünneplő sokaság közé és kora reggeltől kezdve egyetlen ünnepléses várakozás lesz a hatalmas város, délelőtt 10 óráig, amikor a baneasai királyi állomáson a külfövből kiszáll az uralkodó és az anvakirályné, hogy fogadva az államvezetőt az ország főméltóságai által, megkezdjék a bevonulásukat a patriarcha székesegyháza felé.

I. Mihai király — hadosztálytábornok

Bucuresti. Öfelsége I. Mihai király — mint a miniszterelnökség hivatalosan közli — 1940. szeptember 14-ével hadosztálytábornokká lépett elő.

Antonescu tábornok, államvezető veszi át az összes honvédelmi tárcák irányítását

Bucuresti. A miniszterelnökség hivatalosan közli: Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezető hétfőn, szeptember 9-én nagyfontosságú tanácskozást folytatott a hadügyminisztériumban a hadügyi, tengerészeti és légiügyi, valamint a hadfelszerelésügyi minisztérium államtitkáraival és a nagyvezérkar főnökével. Az államvezető ezen a tanácskozáson utasításokat adott az összes hadügyi kérdésekben.

Az új államrendszerben az összes honvédelmi természetű tárcákat egyetlen minisztériumba egyesítik, amelynek vezetője maga Antonescu Ion tábornok lesz. A közelmúlt eseménnyel megmutatták, hogy a hadsereget gyakorlati szellemben kell újraszervezni, különleges szolgálattal kell korszerűvé tenni, a hadsereg kiképzését az új időkhez kell idomítani a kézi és egyéb fegyverek kezelését illetően. A hadsereget újabb nagymennyiségű anyaggal kell ellátni. Antonescu tábornok utasításokat adott a hadügyi személyzet problémáinak megoldására és itt a kiválasztásnál csak a kor és az egyéni kiválóság játszhatik szerepet minden kompromisszum mellőzéseivel. Megfelelő tartalék-személyzetet is rendelkezésre kell tartani a különböző katonai, közigazgatási és közvevítő szolgálatokra, így a katonai árlejtéseknél, ahol eddig zsidók működtek közre.

A Mihai Viteazul-rend elnökévé választotta Antonescu államvezetőt

Bucuresti. A Mihai Viteazul rend lovagjai a következő táviratot intézték Ion Antonescu tábornok, miniszterelnökhöz, az állam vezetőjéhez:

„A Mihai Viteazul rend lovagjai a Cercul Militarban tartott gyűlésükön büszkén vették tudomásul, hogy egyik kiváló bajtársuk lett az állam vezetője és e bajtársukat felkérjük, fogadja el a Mihai Viteazul rend tiszteletbeli elnökségét. Ugyanakkor a Mihai Viteazul rend lovagjai az állam vezetőjének a nemzet-
hez intézett felhívására egyöntetű és minden

feltétel nélkül egyetlen szóval felelnek: Prezent!

A Mihai Viteazul rend lovagjai nevében: BAGULESCU GHEORGHE ezredes.

Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezető a táviratra a következőkben válaszolt:

Harc az üzérkedés, az áruhalmozás és az árdragítás ellen

Bucuresti. Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök elrendelte, hogy minden olyan esetben a legszigorúbb vizsgálatot indítsák meg, ahol behizonyosodik vagy fennáll a gyanú, hogy üzérkedés céljából árukat halmoznak fel és az árakat

ezáltal felhajtják. Az államvezető felhívja a kereskedőket: óvakodjanak attól, hogy e súlyos többlet üzérkedésre, áruhalmozásra használják ki mert ezek ellen a legsúlyosabb és legerélyesebb rendszabályokat fogják alkalmazni.

Bucuresti-i cáfolat állítólagos határincidensekről

Bucuresti. Egyes rádióállomások határincidensekről adtak olyan híreket, amelyek távolról sem felelnek meg a valóságnak, úgy ahogy azokat közölték. Hivatalosan megállapítottuk, hogy a román nép nem provokált és nem provokál senkit. A határon levő katonai egységek szigorú parancsot kaptak, hogy minden támadó szándéktól óvakodjanak és ugyanakkor akadályozzanak meg minden olyan gesztust, amely a román terület megsértésére irányulna.

Birák esküje

Bucuresti. Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezető törvényrendeletet adott ki, mellyel a birák eskütételét szabályozta. A törvényrendelet szerint a birák hivatalbalépésük alkalmával a következő szövegű esküt teszik le:

„Hűséget esküszöm a nemzetnek, a királynak és a román állam vezetőjének. Esküszöm, hogy szentséggel megtartom és állandóan szemelőtt tartom az állam törvényeit, becsülettel, a legteljesebb lelkiismeretességgel és

részrehallás nélkül teljesítem kötelességem a reám bízott hivatásban. Isten engem úgy segéljen.

A törvényrendelet kimondja, hogy minden ezzel ellentétes intézkedés, vagy megelőző rendelkezés hatályát veszítette.

Popescu tábornok Bucuresti katonai parancsnoka

Bucuresti. Dimitrie I. Popescu hadosztálytábornokot Bucuresti katonai parancsnokává nevezték ki.

Horia Sima kiáltványa és rendelete a legionárius mozgalomhoz

Bucuresti. Horia Sima, a legionarus-mozgalom vezére a következő kiáltványt adta ki: „Azokra a szavakra, amelyekben Ion Antonescu tábornok, az állam vezetője, szeptember 13-iki felhívásában a legionárius mozgalomról megemlékezett, őszinte köszönetemet és megelégedésünket fejezem ki. Azt felelem rá, hogy lojálisan teljes kötelességgel és igaz örök

mel válaszolunk a vele való együttműködésről szóló felhívására.

Bucuresti, 1940. szeptember 14.

HORIA SIMA.

Bucuresti. Horia Sima, a legionarius mozgalom vezére a következő rendeletet adta ki: „Legionarusok! Holnap, szeptember 15-én tér vissza száműzetéséből Ófelsége Elena anyakirályné. Az egész nép és Bucuresti örömmujongással fogadja. E szeretetteljes fogadáson a légió is résztvesz. Vasárnap dél-

előtt 10 órakor az összes legionarusok ugyanolyan alakulatokban és ugyanazon parancsnokok vezetése alatt, mint a Biserica Albánál, kivonulnak. A felvonuláson csak zöldinges legionarusok vehetnek részt, a többiek csak a nézőközönség sorai közt. Elvárom, hogy minden legionarus a hozzá méltó korrekt, fegyelmezett és méltóságteljes magatartást tanúsítson.

Bucuresti, 1940. szeptember 14.

HORIA SIMA.

Nyolc nap alatt kétmillió kiló bombát dobtak a német repülők Londonra

Pánikhangulat az angol fővárosban, ahol bombarobbanás megbénította a Reuter-ügynökség munkáját

Öttalálatt érte a Buckingham-palotát és a Lordok házát

Berlin. Hivatalos német megállapítás szerint a nyolc nap óta tartó állandó bombatámadások során Londonra 2 millió kilogram bombát dobtak le.

London. Pénteken német repülők bombázták a Buckingham-palotát. A királyi pár, mely a palotában tartózkodott, sértetlen maradt.

London. A Reuter jelentése szerint péntek este gyújtóbomba esett a lordok házára. A kivonult tüzet.

London. A Buckingham-palotára öt bomba esett; ezek közül kettő a belső udvarra, egy a királyi kápolnára, egy a trónterem mellett álló Victoria szoborra és egy a palota kapujára.

A kedvezőtlen időjárás ellenére is szakadatlanul támad a német léghaderő

Berlin. (Rador.) A német hadvezetőség közli: A kedvezőtlen időjárás ellenére a német léghaderő tegnap egész nap, sőt éjszaka is folytatta megtorló támadásait az angol főváros ellen. Számtalan dokkot, raktár helyiséget, magánépületet és gyárépületet bombatalálatt ért. Több helyen újabb tüzek keletkeztek. A német léghaderő sikeresen bombázta az angol főváros környékén fekvő repülőtereket, az ipari központokat, a kikötőket, a vasutvonalakat. Az ellenfél léghaderője több kisebb jelentőségű repülést végzett Hollandia, Belgium és Franciaország felett. Több helyen bombákat dobtak le, de kárt nem okoztak. A sűrű köd miatt léghajókra nem igen került sor, a léghajó ütegek azonban több ellenséges repülőgépet lelőttek. A visszatérésnél két német repülőgépet eltűnt.

Berlinből jelentik: Néhány „D 17” típusú német repülőgép bombákat dobott a Buckingham-palota közelében lévő tartályokra. Ezenkívül bombatámadások érték a London-Gravesend közötti vasutvonalat, malmokat, valamint több gabonaraktárt. A rossz idő ellenére a bombák hatása tisztán kivehető volt. (Rador.)

Pánik Londonban

London. Szombat hajnalban fél 5 órakor fejeződött be a légiriadó, amely 8 és fél óra hosszát tartott.

London. A péntek éjjel London ellen indult német támadás áldozatainak száma 125 halott és 128 sebesült. Délangliában még nem lehetett megállapítani az áldozatok számát.

London. A News Chronicle jelentése szerint Londonban egyre nagyobbá válik a pánik. Nagy izgalmat keltett, hogy a Reuter iroda 12 emeletes palotáját is bombatalálattal érte és teljesen megbénította nagy hírszolgálati iroda működését, amely most a palota alatti búvóhelyről, a régi Morse szolgálat alapján szerzi be és továbbítja híreit.

„Mint macska az egérrel...”

Stockholm. (Rador.) A DNB jelenti: Londonból érkezett híradások arról számolnak be, hogy az angol hadsereg új léghajó ütegekkel kísérletezik. Ezzel kapcsolatban úgy látják, hogy

az angol légvédelem olyan fogvatékos, hogy a német repülőgépek úgy játszanak az angol léghajó ütegekkel, mint macska az egérrel.

Az angol rádió szombat reggel arról számolt be, hogy az elmúlt éjszaka csak kevés repülő-

gép jelent meg London felett. Német részről megállapítják, hogy

a német léghaderő este 9 órától kezdve állandóan támadta az angol fővárost és kevés megszakítással az angol léghajó ütegek állandó működésben voltak.

Arról is beszámolt az angol rádió, hogy péntekről szombatra virradó éjszaka a németeknek igen nagy veszteségük volt. Ezzel szemben német részről megállapítják, hogy a vesz-

F. VAS BORISKA tánciskolájában

október 1-én a délelőtti órákban, 3-6 éves gyermekek részére játékkal egybekötött tornakurzus nyílik. — Jelentkezés az iskola helyiségében Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 6. szám. 4528

Csapatösszevonás Anglia keleti partvidékén

London. Az angol hadvezetőség rendelkezésére nagyobb szárazföldi és tengeri haderőket tömörítettek az angliai keleti partokon, mert minden pillanatban várják a nagy német támadás és partraszállási kísérlet megvalósítását.

Berlin. Németország felett újabb angol repülők jártak az elmúlt éjjel és ezúttal bombázták a német, holland és belga tengerpartok környékét, hogy ott a csapatösszevonásokat szétszórassák és a vasúti csomópontokon a közlekedést megbénítsák. Ezenkívül támadtak néhány nyugatnémetországi várost, ahol a polgári lakóházakban végeztek rombolásokat, de emberáldozata nem volt a támadásnak.

Vilma holland királynő repülőgépeket ajándékoz az angol hadseregnek

Stockholm. Vilma holland királynő nagyobb, Hollandiában gyűjtött összeget ajánlott fel György angol királynak, amelyből 40 új vadászrepülőgépet és 18 bombavetőt lehet vásárolni.

Ötvenmilliárd frankot bocsájt a Francia Bank a megszálló-csapatok rendelkezésére

Vichy. (Radiopress). A hivatalos közlöny törvényrendeletet közölt, amelynek értelmében a Francia Bank 50 milliárd frankot bocsájt rendelkezésre a megszálló csapatok ellátására. A német kormány a fegyverszüneti egyezmény értelmében a megszálló hadsereg napi költségét 25 millió

teség nem volt jelentőségteljes és hogy a német légitámadás sikeresen bombázta a Buckingham-palotát, valamint a lordok házát.

Az angolok elismerik a bombázást, de azt állítják, hogy a lehullott bombák nem okoztak kárt.

Negyedmillió fontos argentín kölcson Angliának?

Buenos-Aires. A DNB közli: A nemzetközi sajtó tudni véli, hogy kormánykörökben Angliának nyújtandó kölcsönről keringenek hírek. A kölcsön összege mintegy 40 millió fontot tesz ki. Tekintettel arra, hogy ezt az összeget a jelenlegi körülmények között nehezen lehet lefedezni még az Argentínába irányuló brit árukivitellel, vagy cserekereskedelmi úton is, valószínűleg Argentína Angliában levő adósságaival fogják kiegyenlíteni. Ez az egyetlen lehetősége a kölcsönnek Anglia számára, miután devizáját és aranykészletét kizárólagosan az Egyesült-Államokban tett hadianyagrendelések kifizetésére használja fel.

márkában állapította meg június 25-étől, a fegyverszünet napjától kezdődően.

Clermont Ferrand. (Rador.) A Havas hírszolgálati iroda jelenti: A német megszálló hatóságok ötmillió frank bírságot vetettek ki Nantes városra, miután szeptember hatodikán éjszaka elvágta egy német kábelvezeték. Nantes városának ez immár a második büntetése, mert két hónappal ezelőtt kétféle frankkal bírságotlák meg, amikor a telefonvezetékét rongálták meg.

Franciaország alkalmazkodik a győztes törvényelhez

Washington. Az itteni új francia követ megbízólevele átadása után úgy nyilatkozott, hogy hazáját a legsúlyosabb vereség érte egész történelme folyamán és most az egyetlen teendő, hogy a győző törvényelhez alkalmazkodjék.

Három olasz repülőgép kényszerleszállása Törökországban

Ankara. (Rador.) A Török Távirati Iroda közli: Szeptember 9-én három olasz harci repülőgép kényszerleszállást végzett Anatólia partjai mentén. Két repülőgép elsülvedt, miután személyzetüket az olasz mentőrepülőgépek biztonságba helyezték, a harmadik gépet hat főnyi személyzetével együtt internálták.

URANIA: Nagyfilmek színháza. Tel.: 12-32. 11.30-kor matiné, Harry Piel: A szökött: fegyenc, 3-tól folytatóság

I. DITA PARLO és Albert Pro can

II. HARRY PIEL idegtépő gangsterfilmje

A Monte Carlo-i ismeretlen

„A 320-as szökött fegyenc”

Legújabb háborus UFA hirdető: No. 469.

Postacsomagok

francirozását, feladását és gyűjtését jutányos kezelési díj ellenében, valamint mindennemű szállítást és költözködésekért méltányos árban vállalok.

Lázár Emanuel

szállító
Piata Avram Iancu 21.
Telefon 19-32.

Angol hajókaravánt támadott meg az olasz léghaderő

Róma. (Rador.) A Stefani-ügynökség közvetítette az olasz főhadiszállás 99. számú jelentését, amely megállapítja, hogy:

a Földközi-tenger keleti részén az olasz légiflotta megtámadott egy kereskedelmi hajókaravánt, amely angol hadihajók fedezete mellett folytatta útját.

Az egyik kísérő torpedóromboló felvette a harcot, de sikertelenül. Felderítő gépek utólag megállapították, hogy több hajó annyira megsérült, hogy kikötőbe kellett őket vonszolni, az egyik olasz bombavető repülőgép felébe talált egy kereskedelmi hajót, amely azonnal elsülvedt.

A léghátrító útegek működése ellenére valamennyi olasz repülőgép visszatért kiindulási helyére.

Északafrikában élénk harci tevékenység folyt Kirenáika környékén. Az olasz elő-

örsök több ízben megütköztek az ellenség különítményeivel. Keletafrikában katonai táborokat támadott meg az olasz léghaderő.

A 98-as számú harctéri jelentésben elvesztettnek hitt angol repülőgép megrakult, a gép olasz területen zuhant le és elégett. A repülőgép személyzete egy tisztből és két altisztből állott, valamennyi fogságba került. Utólagos megállapítás szerint egy másik ellenséges repülőgép is lezuhant és elpusztult. Ez a repülőgép azok közül a gépek közül való, amelyek szeptember 11-én Cassalat bombázták.

Új norvég kormány alakult Oslóban

Oslo. Péntek éjjel megalakult az új norvég kormány Christensen dr. elnöke alatt. Az új norvég kormány, mely az április havában Londonba menekült kormány helyét foglalta el 13 tagból áll.

Szovjethadgyakorlat a Távolkeleten

Moszkva. (Rador.) A DNB jelentése szerint a Krasnaia Sviesda lap közli, hogy a Távolkeleten kis csapatokkal hadgyakorlatok folynak, amelyeken a szovjethadsereg távolkeleti parancsnoka: Stern tábornok is részt vesz.

Elbocsájtások az augusztus nyolcadiki törvény alapján

Bucuresti. A belügyminiszterium az augusztus 8-án kibocsátott 2650. számú törvényrendelet alapján a központi és külső rendőrségi szolgálatból a következő zsidó eredetű tisztviselőket és alkalmazottakat bocsátotta el 1940. szeptember 15-iki hatállyal: Robescu Lucian főnökhelyettes, Brottmann David, Brunner Gheorghe detektívek, Jacob Cohen Moritz, Willy Retti, Perlmutter Isac, Cocos Carol, Badescu Ioan, Kertovski Rosa (Pau-nescu), Dimitrie Elena, Porges Jaques, Rottenberg Moritz, Brana Gizella, Cotz Ionel, Raub Aurel, Zehler Fehérvári Mathias, Goldstein Isac, rendőrtisztek, közrendőrök, detektívek és segédszemélyzet, valamint Max Popper dr. rendőrségi orvos.

Törvény készül Jugoszláviában a zsidó lakosság jogi helyzetének rendezéséről

Bucurestiből jelentik: Bucurestij lapjelentés bécsi telefonközlés alapján jólétesült körökre való hivatkozással beszámol arról, hogy a jugoszláv kormány elhatározta miszerint a szlovákiai és romániai mintára rendszabályozza a zsidók jogi helyzetét. Általánosságban a Jugoszláviában élő zsidókat három csoportba osztják. Az első csoportba tartoznak azok, akik 1918. előtt már a mai Jugoszlávia területén laktak és akik jugoszláv állampolgároknak számítanak. A második csoportba azok, akik 1918. után szereztek meg a jugoszláv állampolgárságot, míg a harmadik csoportba azok tartoznak, akik a közelmúltban telepedtek le az országban. Az első kategóriába tartozókkal szemben semmiféle különösebb megszigorítást nem alkalmaznak, csupán azt, hogy régi nevüket kell felvenniük, ha eredeti nevüket megváltoztatták volna. Intézkedés történik arra vonatkozólag is, hogy ezeket külön adózási alap alá vonják. A második csoportba tartozók állampolgárságát szigorúan felülvizsgálják annak megállapítására, hogy azt jogosan szereztek-e meg. Ezútré vonatkozólag is kötelezővé teszik, hogy névváltoztatás esetében eredeti nevüket vegyék fel és külön adózási alap alá esnek. A harmadik csoportbelieket az ország azonnali elhagyására kötelezik és kivételt csak azok képeznek, akik átutazóban tartózkodnak Jugoszlávia területén.

Vasuti szerencsétlenség Campina és Prahova állomáson

Két halott és tizenöt sebesült áldozat

Bucuresti. A CFR vezérigazgatóságához érkezett távirati jelentés szerint a campina állomáson súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt. A 3018-as számú személyvonat az állomáson összeütközött egy hét mozdonyból álló szerelvénnel. Az összeütközés következtében három mozdony erősen megrongálódott, míg másik három kisiklott és elzárta a harmadik vágány forgalmát. A személyvonat egyik harmadik osztályú kocsjában egy személy meghalt, 14 pedig megsebesült, akik közül 5 utasnak az állapota rendkívül súlyos. A szerencsétlenség hírének vétele után Macovei mérnök közlekedésügyi miniszter és Traian

Parvu mérnök, vasuti vezérigazgató helyettes azonnal a helyszínre utaztak, hogy jelen legyenek a vizsgálat levezetésénél.

Bucuresti. Az elmúlt hajnalban vasuti szerencsétlenség történt a prahovai állomáson, amely a bucarestii-ploesti vonalszakaszon fekszik. Az 1853-as tehervonat beleszaladt az 5597-es vonatba. A karamból következtében tíz káznvagyon kisiklott. A szerencsétlenségnek egy halálos és egy sebesült áldozata van. Az összeütközés ügyében megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy azért kit terhel a felelősség.

Esküt tettek

a temesvári ügyvédkamara zsidó tagjai

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában már megemlékeztünk a temesvári ügyvédi kamara választmányának arról a határozatáról, amelynek értelmében úgy döntött, hogy szombat délutánre eskütelre hívja meg a kamara körzetébe tartozó zsidó ügyvédek. Az ügy előzményeihez tartozik, hogy az általános eskütelre meg nem hívott zsidó ügyvédek nevében dr. Nobel Sándor beadvánnyal fordult az ügyvédi kamarához és ebben rámutatott arra, hogy a zsidók jogi helyzetét szabályozó 1940. aug. 9-iki törvény hat hónapig jogot ad az első és harmadik kategóriába tartozó ügyvédeknek is arra, hogy ügyvédi irodájukkal kapcsolatos teendőiket felszámolják. Amennyiben az érintett ügyvédi kategória a hűségesküt nem tenné le, úgy ez a hat hónapos határidő is elméleti értékű lenne. A beadvány nyomán az ügyvédi kamara választmánya újból napirendre tűzte a zsidó ügyvédek eskütelének kérdését és ebben az ügyben táviratilag fordult az igazságügyminisztériumhoz, amelytől a kérdés azonnali tisztázását várta. Az igazságügyminisztérium még csütörtökön délután közölte, hogy a szóbanforgó zsidó ügyvédek eskütelének nincs akadálya. Erről a temesvári ügyvédi kamara a következő hivatalos közleményt adta ki:

Annak lehetővé tétele végett, hogy azok a zsidó ügyvédek, akik az 1940 augusztus 9-én kelt 2650-es számú rendelet-törvény intézkedésel alá esnek, irodáikat hat hónapon belül felszámolhassák, az igazságügyminiszter elrendelte, hogy ezek az ügyvédek is tegyék le a hűségesküt a nemzetre és I. Mihály királyra. Az eskütel az azonban nem függeszti fel a szóbanforgó törvény alkalmazását.

Az eskütel időpontját az ügyvédi kamara szombaton délelőlt 9 órára tűzte ki, amikor az eskütel ünnepélyes keretek között meg is történt.

tént. A délelőtt folyamán 120 temesvári és megyebeli zsidó ügyvéd jelent meg az ügyvédi kamarában és itt dr. Brudariu Adrian ügyvédkamarai dékán kezéhez letette a hűségesküt.

Pilisiné Böhm Elly

aranyéremmel kitüntetett vizsgázott kozmetikusnő kozmetikai műtermét

Piata Avram Iancu 18 szám

alá, I. emelet helyezett. (Bárony-ház) Tel.: 11-78

Súlyos vádak a Banca Nationala administrateur delegue-ja ellen

Bucurestiből jelentik: Vasiliu, az ilfovi törvényszék főügyészéhez Dragoiescu Grigore, a központi devizaellenőrzőbizottság tagja beadványt juttatott el és abban súlyos vádakot emel Sava Eugen, a Nemzeti Bank administrateur delegue-ja ellen. A feljelentő beadványában kimutatja, hogy család történt és nem létező személyek nevében készített kérvények által Sava Eugen jelentős összegeket utalt ki Svájcba, Palesztinába és főképen

Londonba, a Garanty Trust newyorki társaság részére. Igy Osterreich Mór neve alatt nagyobb összegeket küldött és ugy tüntette fel, mintha azokat Tilea, Goldis és mások küldték volna. Dragoiescu a továbbiakban rámutatott arra, hogy hasonló feljelentést már előbb is beadott, azonban eredmény nélkül, sőt egyes iratok eltűntek az iratcsomóból. A főügyész szigorú vizsgálatot indított és az ügyet hétfőn a vizsgálóbírószághoz teszi át.

CORSO

I. Hucklebery Finn kalandjai

MICKEY ROONEY

469. számú UFA hirdó

11.30 (mérs.), 3, 5, 7.15, 9.15

II. Orloff kapitány

a cári Oroszország életének gyönyörű filmje

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: Li-Sz. Szigonyalm; KOZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Égész évre .. 840 lei // Negyedévre 210 lei
Félévre .... 420 .. // Egy hónapra 70 ..

A részegesek alkonya...

Ismeretes, hogy Bucurestiben kipelegenezik a megrögzött részegeseket. Névsorba foglalják nevüket és ezt a kimutatást minden italmérőnek megküldik.

Szinte mélabuval figyeljük, hogy a polgári létét szelid bárányfelhős egérről lassan letűnik a vörösés lila bantündök részegesek orra, mint a javíthatatlan derű felképe.

Felejteni kellene, - sajnos, éppen eleget - de a hagyományos kufforrást betörték, mert tulságosan mohó szájjal hajoltak eme „Jorrasra“ amelyből a rőzsaszínű mámor bugyogott.

De javíthatatlanok vagyunk, mint az őserdők ragadozója, amely egyszer megmámorosodott a klotótt vér párolgásától s hajszolja az újabb áldozatot önmaga mértéktelen táplálására.

A méltóság magaslatán álló intellems így óvja a veszendő lelket, aki sóhajtvá méltatlankodik: „Ió, jó, mértéktelenség...“

Jól látható helyen kiügyeszítik a nevért a kocsmák falára, az óvatos duhajok örök okulására és a csapok legények méltó bánatára, akik együtt gyászolnak a javulásra ítétekkel.

ÉS MEGTÖRT DUAHJASÁGÁBAN MELABUSAN BELÁTJA, HOGY MANAPSÁG CSAK AZ ÓVATOS DUHAJOKNAK VAN IGAZA. NEDECZKY FERENC.

KIRALYI SZÁRNYSEGÉDI KINEVEZÉS. Bucurestiből jelentik: Az államvezető Dalmaeanu Dimjtrie alezredesi, királyi szárnysegéddé nevezte ki.

PREFEKTUJI KINEVEZÉS. Bucurestiből jelentik: Az államvezető Eugen Hagimanescut Buzau megye prefektusává nevezte ki.

ROMÁN HALAADÓ ISTENTISZTELET ÉS HIVATALI ESKÜTÉTEL LONDONBAN. Londonból jelentik Csütörtökön a londoni ortodox templomban Germanos főesperes I. Mihai király trónrajtépése alkalmából, Te Deumot celebrált.

RENDELTÖRVÉNY A LAKBÉRLETI SZERZŐDÉSEK MEGHOSSZABBITÁSÁRÓL. Ion Antonescu tábornok, államvezető rendelkezésére sürögően rendeltörvényt készítenek - amely a napokban már meg is jelenik - a lakbérszerződés meghosszabbításáról.

VASKERESZT A HUSZADIK LÉGI GYŐZELMÉRT. Berlin. A Vezér, mint a legfőbb hadúr, Göring bíródalmi marsall előterjesztésére, Machold őrmesternek huszadik légi győzelme alkalmából a vaskereszt lovagi fokozatát adományozta.

A BANCA ARDELEANA S. A. R aradi fiókja értesíti t. ügyfeleit, hogy a takaréki és folyószámlabetétek kamatláta szeptember 15 től kezdődőleg 7%-kal lesz állítva

GYASZTENTISZTELET BERLINBEN CORNELIU CODREANU EMLÉKEZETÉRE. Berlinből jelentik: Péntek délelőtt 10 óra 30 perckor a berlini ortodox templomban Corneliu Codreanu és többi legionárius mártír emlékére gyászistentisztelet volt.

Bírsorangu kivitelben, márségeit áron női ruhák, kabátok stb. készülnek CARLOT SZALON Strada Bratlanu Minorita-palota 8-ik kapu, első emelet

AZ ARADI LEGIONARIUS PARANCSONOK SÁG FELHIVÁSA. A légionárius mozgalom aradi parancsnoksága a következő felhívást hozott nyilvánosságra: „Közlük valamennyi légionárusnál, hogy szeptember 15-én a gör. keleti ortodox katedrálisban megartandó iszentisztelet után a légionáriusok a Kökeresztény gyülekezve menében vonulnak fel.

A KÖZRENDESZETI ÜGYEK TARTOZNAK RIOSEANU BELÜGYI ÁLLAMTITKÁR HATÁSKÖRÉBE. Bucurestiből jelentik: Rioseanu Alexandru belügyi államtitkár felhatalmazást kapott, hogy a bucarestii rendőrprefektúrákkal, a rendőrigazgatósággal, a sziguranca vezérigazgatósággal és a csendőrséggel kapcsolatos ügyeket intézze.

A MOSZKVAI ANGOL NAGYKÖVET TARGYALÁSAI. Moszkva. Cripps moszkvai angol nagykövet Molojov külügyi népbiztos jelenlétében újból tárgyal Mikoyan külkereskedelmi népbiztossal az angol-orosz kereskedelmi kapcsolatokról, továbbá a szovjet-török viszonyról.

ATLASZ IBI bucuresti és budapesti szak és állami vizsgát végzett kozmetikusnő Arad, str. I. Vulcan 15. l. em. a Therapia szanatóriummal szemben.

LETARTÓZTATTAK LEON BLUM VOLT FRANCIA MINISZTERELNÖKÖT. Vichy. (Radio.) Genfi értesüések szerint Leon Blumot, volt francia miniszterelnököt letartóztatták.

DR. THAU ERNŐ bejgyógyász rendelőjét áthelyezte Consistorului-ucca 2. sz. alá (volt Szántay-palota). Ismét rendel.

Dehogy, biztos ur. az az uram, a beförö a másik ág alatt van...

Nagymennyiségű gyönyörű mintájú duvetin és pizsama-anyag érkezett

I. MOTIU

divatruházaba. Aradon, Piata Avram Iancu

FELOLVASSÁK A TEMPLOMOKBAN ANTONESCU TÁBORNOK, AZ ÁLLAM VEZETŐJENEK FELHIVÁST. A szombati napon az aradi evangélikus szuperintendencia hosszú táviratot kapott a kultusz- és vallásügyi minisztériumból.

Meghalt Popa Constantiu felesége. Közismert uriaszony halt meg váratlanul, rövid betegség következtében. Popa Constantinné születet Margineantu Elena, 39 esztendő korában szombaton hunyt el.

ARADON IS MEGTÖRTÉNT A RENDŐRSÉG ÉS CSENDŐRSÉG KÜLÖNVÁLASZTÁSA. Megírta az Aradi Közlöny, hogy megszűnt a közbiztonsági szolgálat egységesítéséről szóló rendelet érvénye.

DOLLÁRATUTALÁS A NÉMETEK TÖL ELFOGLALT TERÜLETEKRE. Az amerikai kormány megengedte, hogy minden különösebb engedély nélkül a németek által elfoglalt területen élő amerikaiak részére minden amerikai állampolgár 250 dollárt átutalhasson.

TÁRAY FERENC A KOLOZSVÁRI NEMZETI SZÍNHÁZ IGAGZGATÓJA. Budapest. A kolozsvári Nemzeti Színház igazgatójává Táray Ferencet, volt kolozsvári több budapesti színészi neveztek ki.

AZ ARADI RÓMAI KATOLIKUS MAGYAR TANNYELVÜ TANONCISKOLÁBAN a belratkozások szeptember 15 én zárulnak. A tanuló évi 300 lei, ami a beiratásnál egyszerre fizetendő.

ÉGHY GHYSSA ritmikus torna-kurzusza Bulev. Reg. Maria 24. Tel. 12-28.

ROMÁN ORVOS ELŐADÁSA A NÉMET ORVOSOK BERLINI EGYESÜLETÉBEN. Berlinből jelentik: Stoica dr. mehedinti orvos szeptember 11-én a német orvosok egyesületében Berlinben előadást tartott.

DR. UNGAR IMRE okl. zenetanár hegedű és német órákat ad. Bulev. Reg. Maria 24. Tel. 12-28.

OLASZORSZAGBAN NINCSENEK POLITIKAI GYÜJTÖTÁBOROK. Róma. (Radio-press.) Sajtóközlemények keretében cáfojták meg illetékes helyen azokat a híreket, amelyek szerint Olaszországban politikai foglyok részére koncentráció tábor tartának fenn.

AZ EMGE

aradi fiókjának
közleményei

A hussertések takarmányozásáról

Az EMGE hussertésmozgalma során mostanában 46 darab fél éves York koca-süldő kerül kiosztásra olyan községekben levő gazdakörök tagjai között, amelyekben a hussertésnevelés feltételei biztosítva vannak. Tehát elsősorban olyan községekben, ahol fejleszítkezések állnak fenn, amelyek révén a gazdák leföldözött tejhez juthatnak.

Ezek a gazdák kötelesek lesznek kocájuk második fiadzásából a malacok felerészét az EMGE-nek fél éves korában a mozgalom továbbvitelének céljára átengedni. Ki van kötve, hogy ezek a fél éves süldők legalább 55 kiló súlyúak legyenek.

A mozgalom idei tapasztalatai szerint több gazda nem tudja ezt a nem is túlságosan nagy eredményt elérni és bizony, 40—45 kilós süldők is voltak az átadásra bemutatottak között.

A mögöttünk levő rendkívül nehéz gazdasági időszakra való tekintettel nem is csodálkozunk ezen. Mert hiszen sok gazdának kifogyott a készlete. A termés gyenge volt, az őszi árpa sok helyütt kifogyott, másutt is fél-negyed termést adott. Nagy volt az emberhiány, az otthonmaradtak túl voltak terhelve munkáikkal és a legjobb akarat mellett sem tudták süldőikre annyi figyelmet fordítani, amennyit zavartalan viszonyok között kellett volna.

Reméljük, hogy a közeljövőben bekövetkeznek ezek a várva várt nyugodtabb viszonyok és hogy többi teendőink mellett ezt a hussertésmozgalmat is nagyobb eredménnyel fogjuk folytathatni.

A hussertés sikeres tenyésztésének egyik legfontosabb feltétele a bővebb takarmányozás. Ahol ezt nem tudjuk biztosítani, ott maradunk meg inkább megszokott disznófajtánk: a mangalica mellett.

Hogy gazdatársainknak segítségére legyünk sertéseik sikeres felnevelésében, megkíséreltük Csáky Ferenc sokat forgatott könyve nyomán egy olyan abrakolási tervezetet összeállítani, amely a sertés végigkíséri egész életfolyásán, malackorától készre hízott koráig és lehetőleg olyan abrakokat vesz igénybe, amelyek a gazda könnyen megteremthet vagy beszerezhet. Árpa, kukorica, korpá, leföldözött tej — ezeket eddig is szelvében használták. Az olajpogácsák sem ismeretlenek gazdáink előtt. Ezek közül a tük-mag, és napraforgópogácsa szerethető be leginkább. Borsót kevés gazdánk termel, de hiszen senmi akadály annak, hogy minden hussüldőt nevelő gazda földje egy kis darabját bevesse Viktória-borsóval 80 négyzetöölön megterem annyi amennyi egy malac felnevelésére elegendő. Uj abrak a vérliász, amely Aradon szerethető be. Drága takarmány de kevés kell csak belőle. Kevés kell a D-vitaminkészítményből és a mézsóból is, amely utóbbinak ára a konyhasóhoz hasonló.

A hussüldők etetését más és más módon intézzük a különböző használati, illetőleg értékesítési célok szerint. A tenyésztésre szánt malacokat valamivel sakebben tartjuk, mint a 90—100 kilóra hizalandó bacon-sertéseket, vagy a 160—170 kgr. súly elérésékor eladandókat. A napi takarmányadagokat feltüntető táblázat, amelyet a jövő vasárnapi számban fogunk közölni, a gyorsított (Csáky elnevezése szerint „Express”) felnevelés módszere mellett használható, tehát a levágásra tartott sertésekre, míg a tenyésztésre nevelt állatok vaalmivel (de nem sokkal) szűkebben tartandók.

Maga ennek az „express”-módszernek elterjesztője figyelmeztet könyvében arra, hogy kezdő sertésenyésztők és hizalók ne kezdjenek mindjárt ezzel az erősen meggyorsított módszerrel dolgozni, hanem fokozatosan gyakorolják be magukat olyanformán, hogy eddigi megszokott takarmányozási rendjüket egyelőre csak módjával tegyék bőségesebbé és csak, ha az első eredmények és tapasztalatok nyomán tisztába jönnek a keresztültétel módjával, akkor menjenek tovább a javítással. Mi is azt tanácsoljuk olvasóinknak, hogy — miután egy ilyen rövidtávú uiságcikk keretében nem adhatunk elő az összes idevonatkozó tudnivalókat — szerezzék be irodánkban Csáky kisebbik könyvét, amelyet mi önköltségi áron adunk tovább gazdaköri tagjainknak és csak annak gondos át tanulmányozása után fogjanak az újításokhoz.

(Jövő vasárnapi számunkban folytatjuk.)

őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalata.

Str. Brătianu 2—4. (Min. palota) és Ep. Radu 10.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Katonai bíróság illetékes

Két évig terjedő börtönnel és egymillió leit elérő pénzbírsággal sújtják azokat, akik gazdasági szabotázszt követnek el

Súlyos büntetésben részesülnek azok, akik megtagadják a vállalatok mellé kinevezett kormánybiztos utasításainak végrehajtását

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában rövideen már megemlékeztünk arról a rendelkezésről, amelynek értelmében az állam szükség esetén kormánybiztosokat nevezhet ki a vállalatok vezetésére. Az erre vonatkozó rendelkezés törvény szövegét teljes részletességgel az alábbiakban ismertetjük:

A nemzetgazdasági minisztérium felhatalmazást nyer arra, hogy bármilyen vállalat tevékenységének az ország általános politikájába való beillesztése céljából külön kormánybiztosot nevezzen ki akár melyik vállalathoz, amikor ezt szükségesnek tartja, anélkül, hogy a kinevezést indokolná.

A kormánybiztos kinevezése és visszahívása miniszteri határozat alapján történik. Ugyancsak a minisztérium állapítja meg a kormánybiztos fizetését és ennek folyósítása azt a vállalatot terheli, amely mellé a kormánybiztosot kinevezik.

A vállalatok mellé kormánybiztosokként csak etnikai románok nevezhetők ki, akik ellen sohasem folyt csőd eljárás, és akik nem voltak elítélve sikkasztásért, hamisításért, lopásért, hitelezési csalásért, csalásért, valamint az állambiztonság elleni büntényekért vagy kihágásokért.

Miniszteri rendelettel állapítják meg a kormánybiztos hatáskörét, amely vállalatok szerint váltakozhatik. A kormánybiztos tevékeny

ségéről, valamint a vállalat működéséről tájékoztatja a nemzetgazdasági minisztériumot, egyben pedig javaslatokat terjeszt elő a szükséges intézkedésekre vonatkozóan. A nemzetgazdasági minisztérium által kiadott rendelkezések végrehajtása érdekében a kormánybiztos bármelyik közhatalóság vagy állami intézmény, akár pedig a végrehajtó szervek közreműködését is kérheti.

Azon vállalati vezetőket, akik megtagadják a kormánybiztosoknak a vállalatnál való fogadását vagy pedig megtagadják, illetve szabotálják a nemzetgazdasági minisztérium által részükre előírt rendelkezések végrehajtását, 2 hónaptól 2 évig terjedő börtönnel büntetik, anélkül, hogy enyhítő körülményeket figyelembe vennének, ugyanakkor pedig megvonják tőlük azt a jogot, hogy kereskedők lehessenek vagy hogy valamely vállalatnál mint igazgatók vagy ügyvezetők működjenek.

Mivel a nemzetgazdasági minisztérium a kormánybiztos jelentése alapján a vállalat bűnösségét állapítja meg, a vállalat ellen zárlatot rendelhet el, illetve azt külön ügygondnok vezetésére alá rendelheti. Ennek az ügygondnoknak kinevezése ugyancsak miniszteri rendelkezés alapján történik. A zárlott vállalat a rendelkezés kiadásától számítva bármilyen ügyviteli ténykedést csak a zárgondnok jóváhagyásával folytathat.

A kihágási jegyzőkönyvek felvételének joga

Az eljárás a jelen rendelkezés törvény alapján csak a nemzetgazdasági minisztérium kérésére indulhat meg. A bünvádi eljárás megindítása előtt a minisztérium előzetesen figyelmeztetést juttathat el a vállalatához. Az eljárást úgy kell végrehajtani, mintha tettenérés történt volna.

A rendelkezés törvény második fejezete a gazdasági szabotázs kérdésével foglalkozik. Gazdasági szabotázsznak a következő ténykedéseket minősíti a rendelkezés törvény:

a) A kereskedelmi és ipari vállalatok vezetésében való bármilyen rosszhiszemű ténykedés, amely azt célozza, hogy a nemzetgazdaság vagy pedig a román közönség általános érdekeit sértse.

b) Az olyan cselekedetek, amelyeket rosszhiszeműen követnek el és amelyek alkalmasak a gazdasági élet szétzilálására.

c) Olyan cselekmények, amelyek a gazdasági ténykedés csökkentésére vagy megszüntetésére irányulnak, a nyersanyagok, félgyártmányok vagy áruk beszerzésének csökkentése vagy beszüntetése, személyzeti elbocsátások, a fizetések megszüntetése vagy csökkentése, a jelen rendelkezés törvény előtt rendelt áruk át nem vétele, rendelkezések felvételének elutasítása vagy a felvett rendelkezések végre nem hajtása, annak megtagadása vagy megtiltása, hogy azonnal a gyárba szállítsanak átalakítás végett vagy forgalomba hozzanak olyan árukat, amelyek különböző raktárakban, mint például: vámraktárakban található, bármilyen nemű árucikk összeváltása és halmozása azzal a céllal, hogy ezzel fennakadást idézzenek elő a piac ellátásában, mindezek akkor tekintendők szabotázsznak, ha ezeket a cselekményeket rosszhiszeműen és olvképpen követik el, hogy

közvetlenül káros hatásuk van a nemzetgazdaságra és általános érdekekre.

d) Bármilyen más ténykedés, amelyet azzal a céllal követnek el, hogy a román gazdasági életet megkárosítsák.

Nem tekintik szabotázsznak azokat a ténykedéseket, amelyek a kereskedelmi vagy ipari forgalom csökkenését előzik meg vagy ezzel együtt járnak abban az esetben, ha ez a csökkenés az 1939. áprilisi évnegyed forgalmával szemben mutatkozik és ha a szóban lévő cselekedeteket nem rosszhiszeműen követik el.

A gazdasági szabotázsért felelősnek tekintik az I. Mihai büntetőtörvénykönyv, valamint a jelen törvényerejű rendelkezés törvény értelmében azon igazgatósági tagokat, igazgatókat, vállalati megbízottakat, kereskedőket és iparosokat, akik előre megfontoltan határoztak el olyan ténykedéseket, amelyet a jelen rendelkezés törvény megtilt, vagy pedig tudatosan követtek el hasonló cselekményeket, illetve nem akadályozták meg ilyen cselekmények elkövetését, holott ez módjukban lett volna.

A jelen rendelkezés törvény intézkedéseivel kapcsolatban kihágási jegyzőkönyveket a rendőrtisztviselőkön kívül a nemzetgazdasági minisztérium felülvizsgálói, valamint a minisztérium által megbízott köztisztviselők vehetnek fel. Abban az esetben, ha valamely köztisztviselő nem akarná ilyen ügyekben a vizsgálatot megtartani, ezt az I. Mihai büntetőtörvénykönyv értelmében vett szolgálat-megtagadásnak tekintik.

A kihágási jegyzőkönyvek felvételekor figyelembe kell venni a vállalat 1940. áprilisi évnegyedének forgalmát, valamint azt a rendkívüli helyzetet is, amely a vizsgálat lefolytatásakor esetleg fennáll.

